

Юнацький М.О.

Криворізький навчально-науковий інститут
Донецького державного університету внутрішніх справ

Устінова-Бойченко Г.М.

Криворізький навчально-науковий інститут
Донецького державного університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ ТА НІМЕЧЧИНИ

У цій статті представлено порівняльний аналіз освітніх закладів України та Німеччини, досліджено їхні структури, законодавчу базу, моделі управління та ключові характеристики. Освітні заклади відіграють ключову роль у формуванні суспільного розвитку, поширенні знань та інноваціях. Розуміння подібності та відмінностей між освітніми системами в різних країнах може дати цінну інформацію для політиків, освітян і зацікавлених сторін, які прагнуть покращити освітні результати та сприяти міжнародній співпраці. В Україні правова основа діяльності навчальних закладів визначається такими законами, як Закон «Про освіту» та Закон «Про вищу освіту». Ці інституції працюють у рамках, на які впливає історична спадщина, зусилля з децентралізації та постійні проблеми, пов'язані з фінансуванням і корупцією. Українська система освіти демонструє гнучкість та інтеграцію між освітніми рівнями, з постійними зусиллями щодо покращення забезпечення якості та адаптації до сучасних педагогічних підходів. Навпаки, Німеччина може похвалитися добре структурованою та добре регульованою освітньою системою, яка відома своїм акцентом на практичному навчанні, професійному навчанні та вищій освіті, орієнтованій на дослідження. Дуальна система освіти в Німеччині, яка поєднує навчання в класі з навчанням на робочому місці, є відмінною рисою професійно-технічної освіти, пропонуючи учням прямий шлях до працевлаштування. Університети Німеччини відомі своїми досконалими науковими дослідженнями, міцними галузевими зв'язками та зусиллями з інтернаціоналізації, що сприяє світовій репутації країни в сфері освіти. Незважаючи на ці відмінності, обидві країни мають подібні законодавчі рамки, автономію освітніх установ, можливості державно-приватного партнерства та механізми забезпечення якості. Однак існують відмінності в акценті на професійно-технічній освіті, структурах управління, дослідницькій орієнтації та зусиллях з інтернаціоналізації.

Загалом, цей порівняльний аналіз підкреслює різноманіття та складність навчальних закладів в Україні та Німеччині. Виявляючи спільні риси та відмінності, політики та освітяни можуть отримати уявлення про найкращі практики, проблеми та можливості для співпраці для покращення освітніх результатів і сприяння міжнародному обміну в глобальному освітньому ландшафті.

Ключові слова: навчально-науковий заклад, освіта, інноваційна діяльність, юридична особа, професійно-технічна освіта, інклюзивність освіти, професійна освіта.

Постановка проблеми. Визначення особливостей функціонування навчально-наукових закладів в Україні та Німеччині включає вивчення структури, правового регулювання, фінансування, методів навчання та дослідницької роботи цих закладів у законодавчому контексті двох різних країн. Опанування цих особливостей може сприяти виявленню можливих взаємодій або розходжень, що впливають на якість освіти та наукові досягнення. Окреслення цієї проблеми сприя-

тиме подальшому вивченню та порівнянню ефективності систем освіти та науки в обох країнах, а також висунуванню пропозицій щодо можливих удосконалень та подальшій взаємодії (співпраці) між навчально-науковими закладами в Україні та Німеччині.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Освіта є ключовим фактором розвитку суспільства, і вивчення особливостей функціонування навчальних і наукових установ визначає їх внесок

у формування знань, розвиток науки та готовність випускників до викликів сучасності. Саме тому доцільно буде детальніше розглянути особливості функціонування навчально-наукових закладів, враховуючи зміни у сучасному законодавстві як України, так й інших країн світу. Дослідженням питань становлення, розвитку та аналізу сучасного стану закладів вищої освіти як України, так і провідних країн світу займалися І. Коваль, О. Дмитренко, С. Вітвицька, Б. Вульфсон та інші. Але з появою нових викликів та можливостей, наприклад, пандемія COVID-19, яка призвела до змін у системі освіти та розвитку дистанційного навчання, виникли питання систематизації та аналізу наявних змін, які потребують більш ретельного вивчення.

Постановка завдання. Мета статті полягає в систематизації та аналізі ключових аспектів роботи освітньо-наукових установ України та Німеччини. Стаття спрямована на висвітлення особливостей, які визначають ефективність навчального та наукового процесів в сучасних умовах. Основний акцент робиться на вивченні спільних факторів, та відмінностей, які впливають на якість освіти, наукових досліджень та інновацій у навчальних закладах.

Виклад основного матеріалу. В Україні навчальні заклади функціонують у рамках, на які сильно впливають історичні та культурні фактори. Спадщина радянської системи освіти все ще визначає певні аспекти, такі як розробка навчальних програм та адміністративні структури. Крім того, зусилля з децентралізації в останні роки призвели до зростання Автономія освітніх закладів, особливо на місцевому рівні, зберігаються, в тому числі відмінності в якості освіти між міськими та сільськими районами, а також проблеми, пов'язані з корупцією та відсутністю належного фінансування, незважаючи на ці проблеми, українські освітні заклади продовжують адаптуватися і впроваджувати інновації, використовуючи міжнародне партнерство та використовуючи сучасні педагогічні підходи для покращення результатів навчання студентів.

Закон України «Про освіту» є основним нормативно-правовим актом, що визначає правові засади створення та діяльності навчально-наукових закладів в Україні. Цей закон відіграє ключову роль у регулюванні системи освіти та визначає засади функціонування освітньої системи країни на всіх її рівнях, включаючи дошкільну, загальну середню, вищу освіту і професійно-технічну освіту. Крім того, в зазначений Закон також передбачає можли-

вості для реалізації програм державно-приватного партнерства в освітній сфері. Це означає, що приватні освітні заклади, які відповідають вимогам закону, можуть брати участь у наданні освітніх послуг у співпраці з державними органами. Така співпраця може включати, наприклад, створення спільних освітніх програм, підтримку фінансових ініціатив тощо. Створення та припинення освітніх закладів в Україні регулюється законодавством та враховує суб'єктний склад засновників, форм власності та видів закладів.

Даний підхід висвітлений у Положенні про міжшкільний ресурсний центр від 09.11.2018 р. [1]; Положенні про санаторну школу від 21.11.2018 130 р. [2]. Так, відповідно до ст. 24 Закону України «Про освіту», управління закладом освіти в межах повноважень, визначених законами та установчими документами цього закладу, здійснюють: засновник (засновники); керівник закладу освіти; колегіальний орган управління закладу освіти; колегіальний орган громадського самоврядування [3]. Установчим документом, на підставі якого діють освітньо-наукові заклади є статут. Такий підхід закріплено як у профільних освітніх законах, так і в нормативно-правових актах, що регулюють цю сферу.

Керівництво вищенаведеними навчальними закладами здійснюється директором. Так, зміст ст. 26 Закону України «Про освіту» наголошує: керівник є представником закладу освіти у відносинах з державними органами, органами місцевого самоврядування, юридичними та фізичними особами і діє без довіреності в межах повноважень, передбачених законом та установчими документами закладу освіти. Повноваження (права і обов'язки) та відповідальність керівника закладу освіти визначаються законом та установчими документами закладу освіти [3].

Вважаємо за потрібне зупинитися на понятті закладів вищої освіти. Так, аналізуючи Закон України «Про вищу освіту», варто зазначити, що заклад вищої освіти – окремий вид установи, яка є юридичною особою приватного або публічного права, діє згідно з виданою ліцензією на провадження освітньої діяльності на певних рівнях вищої освіти, проводить наукову, науково-технічну, інноваційну та/або методичну діяльність, забезпечує організацію освітнього процесу і здобуття особами вищої освіти, післядипломної освіти з урахуванням їхніх покликань, інтересів і здібностей [4]. Оскільки, заклад вищої освіти є юридичною особою, на нього поширюються особливості утворення та припинення юридичних

осіб. У частині організаційного впорядкування, такого як утворення, реорганізація (злиття, приєднання, поділ, перетворення) та ліквідація вищих навчальних закладів, визначено, що відповідне рішення стосовно будь-якої з цих процедур приймається наступним чином: для закладів державної власності – Кабінетом Міністрів України; для закладів комунальної власності – компетентними органами місцевого самоврядування.

Опираючись на норму статті 24, Закону України «Про вищу освіту», варто зазначити, що управління закладом освіти в межах повноважень, визначених законами та установчими документами цього закладу, здійснюють: засновник (засновники); керівник закладу освіти; колегіальний орган управління закладу освіти; колегіальний орган громадського самоврядування; інші органи, передбачені спеціальними законами та/або установчими документами закладу освіти. Також регулює питання фінансово-економічних відносин у сфері вищої освіти та містить вимог щодо матеріально-технічної бази і правового режиму майна закладів вищої освіти [4]. Так, зазначається, що майно державних або комунальних закладів вищої освіти закріплюється за ними на праві господарського відання.

Слід відзначити, що питання щодо використання майна освітніх закладів досить часто потрапляють на розгляд у судових процесах. Так, в одному із дайджестів Великої Палати Верховного Суду вказується на те, що в процесі реорганізації науково-дослідної установи шляхом правонаступництва зберігається право постійного користування землями державної власності, що їй належать [5]. Проблема ефективного використання майна закладами освіти обумовила потребу удосконалення чинного законодавства, тому, вважаємо за потрібне внести зміни до законів «Про освіту» та «Про вищу освіту» щодо вміщення у цих законах положень про результативне використання майна, шляхом закріплення обов'язку закладу освіти інформувати орган управління про стан користування нерухомим майном в освітньому процесі та не менш, ніж раз у 6 місяців подавати пропозиції щодо напрямків його подальшого використання.

Під час розгляду даної теми варто звернути увагу і на проблему, котра в науці обговорювалася ще до прийняття ряду законів у сфері освіти і науково-технічної діяльності – необхідність суттєвого покращення механізмів комерціалізації закладами вищої освіти прав на об'єкти інтелектуальної власності [6].

Чинне законодавство України закладає основи для можливості вищих навчальних закладів комерціалізувати права інтелектуальної власності, тому на даний момент можна спостерігати активізацію винахідницької активності, а також сучасне законодавство містить значну кількість положень, що стосуються можливостей вищих навчальних закладів засновувати підприємства для інноваційної діяльності, а також брати участь у статутному капіталі різних інноваційних структур. Крім того, у декількох пунктах акцентується на правах вносити майнові права інтелектуальної власності до статутного капіталу таких структур.

Так, відповідно до статті 68 Закону України «Про вищу освіту», наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність може провадитись закладами вищої освіти, у тому числі через створені ними юридичні особи, предметом діяльності яких є доведення результатів наукової і науково-технічної діяльності закладу вищої освіти до стану інноваційного продукту та його подальша комерціалізація [4].

В сучасних умовах заклади вищої освіти та наукові установи використовують різні методи для реалізації майнових прав на об'єкти прав інтелектуальної власності. Однак ефективне правове забезпечення, відповідно до загальноприйнятих міжнародних стандартів, може сприяти стимулюванню цієї діяльності, включаючи заохочення простоти використання таких методів реалізації. Досліджуючи питання організації навчально-наукових закладів, варто звернути увагу на прогресивні країни світу. В рамках дослідження, вважаємо за потрібне розглянути дане питання на прикладі Німеччини.

На відміну від України, Німеччина може похвалитися високоструктурованою та добре врегульованою системою освіти, відомою своїм наголосом на практичному навчанні та професійній підготовці. Дуальна система освіти, яка поєднує навчання в класі з навчанням на робочому місці, є відмінною рисою німецької професійної освіти, пропонуючи студентам прямий шлях до працевлаштування. Крім того, німецькі університети відомі своїм науково-орієнтованим підходом і міцними галузевими зв'язками, що сприяє інноваціям і передачі знань. Децентралізована структура управління забезпечує гнучкість і реагування на регіональні потреби, тоді як національні стандарти забезпечують якість і послідовність між установами. Загалом німецька освітня система надає пріоритет інклюзивності, досконалості та навчанню впродовж усього життя, що сприяє її світовій репутації досконалої освіти.

Освітня система Німеччини складається з чотирьох ступенів: початкова, двохступенева, середня освіта та вища освіта. Ця структура включає як державні, так і приватні навчальні заклади на всіх рівнях, хоча приватних закладів небагато.

Сьогодні у Німеччині налічується більше 2200 приватних шкіл, педагогічні концепції яких помітно розрізняються між собою. Загальноосвітні приватні школи відвідують 6 % німецьких школярів. Хоча прийнято підкреслювати, що це всього лише один з рівноправних секторів освітньої системи, у дійсності приватні школи розраховані на більш заможну частину населення й мають елітарний характер [7].

Входячи у структуру професійної освіти, система очного навчання на основі шкільної освіти представляє собою верхній рівень середньої освіти в Німеччині і є складовою шкільної системи професійної підготовки.

Починаючи з Національного звіту про освіту 2006 року, термін «шкільна система професійної освіти» став усталеним і означає «навчання за юридично визнаною професією в денній шкільній формі під керівництвом шкільної адміністрації». У закладах денної форми навчання, центральним навчальним закладом є школа. Залежно від типу навчального закладу (професійно-технічне училище, професійна гімназія, спеціалізована гімназія, професійний лицей, технікум) та професійної спрямованості, учні здобувають теоретичні та прикладні знання. Навчання на денній формі навчання спрямоване на отримання юридично визнаної кваліфікації. Значна частина навчальних програм на базі шкіл з денною формою навчання підлягає державному регулюванню і закріплена в шкільному законодавстві [8].

Основною формою очного навчання, що базується на шкільній структурі, є *Berufsfachschule* (Професійна школа). Завдяки своїй історії та різноманітним освітнім програмам, професійна школа функціонує як складова системи шкільної професійної освіти і в перехідному секторі професійної підготовки.

Загальна мета професійної школи полягає в тому, щоб "навчити та поглибити основи набуття професійних навичок, надати учням базову професійну кваліфікацію за однією або кількома визнаними навчальними професіями або підготувати їх до отримання професійної кваліфікації за професією, здобуту раніше загальну освіту та надати кваліфікацію після закінчення школи, яка виходить за рамки цієї освіти" (КМК 2019а, с. 3). Професійну кваліфікацію можна також здо-

бути в професійних школах з денною формою навчання (наприклад, у таких професійних сферах, як сільське господарство, дизайн, технології, бізнес, соціальна робота). Однак, відповідно до Постійної конференції міністрів освіти і культури земель (КМК 2019b), професійні школи, як правило, є закладами безперервної професійної освіти і навчання. Їхні навчальні програми вимагають початкової професійної підготовки та досвіду роботи і ведуть до отримання державної "професійної кваліфікації після закінчення середньої освіти відповідно до земельного законодавства". Вже кілька років поспіль кількість нових вступників на денну форму навчання в професійно-технічних навчальних закладах, що діють відповідно до державного законодавства суттєво зменшується [9].

Відповідно до нормативно-правової бази Німеччини, а саме: 539 – Закону про університетську вищу освіту (*Gesetz über die Universitäre Hochschulbildung*), варто зазначити, що заклад вищої освіти є державною установою з власною правосуб'єктністю. Планує, регулює та керує своїми справами на основі договору про надання послуг, що автономні в рамках конституції та закону [10]. Вважаємо за потрібне під час дослідження вищенаведеного закону, виокремити цілі та завдання закладів вищої освіти Німеччини, порядок їх співпраці з іншими установами та організаціями, а також структуру їх керівних органів.

Так, згідно з § 4 (*Ziele und Aufgaben der Universität*), заклад вищої освіти здійснює наукову роботу в науково-педагогічній сфері. Співпраця університетів передбачена § 6 (*Zusammenarbeit*), так, заклади вищої освіти Німеччини та іноземних держав працюють разом у викладанні, дослідженнях та обслуговуванні, а також, зокрема, забезпечують необхідну координацію з іншими закладами вищої освіти. Структура керівних органів закладів вищої освіти Німеччини складається з ради закладу вищої освіти, ректора, сенату, декана, зборів факультету та органів (§ 14 *Organe*). Доцільним буде зазначити обов'язки кожного з керівних органів. Так, відповідно, рада закладу вищої освіти є органом стратегічного управління та наглядовим органом. Вона просить урядову раду видати мандат на обслуговування з рішенням про фінансування та укласти багаторічну угоду про надання послуг; затверджує річну фінансову звітність закладу вищої освіти та заяву про місію закладу вищої освіти; видає статuti закладу вищої освіти на вимогу Сенату (§ 15 *Universitätsrat*). Оперативне керівництво

закладом вищої освіти здійснює ректор, а також представляє університет назовні. Він бере на себе всі функції і завдання, які не покладено на жодний інший орган (§ 17 Rektorin oder Rektor). Сенат є загальноуніверситетським керівним і координаційним органом. Він складається з ректора, проректорів, деканів кожного факультету, а також по два-три представники від професорів, викладачів, інших співробітників і студентів. Сенат призначає професорів і займається, зокрема, загальноуніверситетськими академічними питаннями (§ 18 * Senat). Декани факультетів здійснюють оперативне керівництво факультетів. Обираються відповідними зборами факультету, які підлягають затвердженню ректором. Деканів обирають терміном на чотири роки (§ 19 Dekanin oder Dekan) [10]. Функціональні обов'язки зборів факультету передбачені статутами закладів вищої освіти.

Висновки. У світлі аналізу особливостей функціонування навчально-наукових закладів у Німеччині можна зазначити, що система вищої освіти в цій країні вражає своєю різноманітністю та високою якістю. Заклади пропонують різні освітні програми, а зокрема професійні школи, що є важливою частиною професійної освіти, і університети, які гарантують вищий ступінь освіти. Звертає на себе увагу система подвійних ступенів та акцент на практичному використанні знань. Важливо врахувати ці особливості при розробці та модернізації освітніх стратегій, беручи за основу кращі практики Німеччини для покращення функціонування навчально-наукових закладів в інших країнах.

Підсумовуючи, слід зазначити на деякі спільні риси системи закладів освіти у Україні та Німеччині:

1. Правова база. І Україна, і Німеччина мають комплексну правову базу, що регулює освітні заклади, охоплюючи закони про освіту, вищу освіту та відповідні нормативні акти.

2. Автономія: навчальні заклади в обох країнах користуються певним ступенем автономії у прийнятті рішень, розробці навчальних програм та адміністративних питаннях, хоча й у різному ступені.

3. Державно-приватне партнерство: обидві країни допускають державно-приватне партнерство в освітньому секторі, що дозволяє приватним установам брати участь у наданні освітніх послуг згідно з певними правилами.

4. Забезпечення якості: як в Україні, так і в Німеччині є механізми забезпечення якості та акредитації для забезпечення дотримання освітніх стандартів у всіх закладах.

До відмінностей належать :

1. Структура та рівні: Структура системи освіти суттєво відрізняється між двома країнами. Німеччина дотримується високоструктурованої системи з чітким розмежуванням між початковою, середньою та вищою освітою, включаючи професійно-технічні школи. Навпаки, українська система виявляє більшу гнучкість та інтеграцію між освітніми рівнями.

2. Професійно-технічна освіта: Німеччина приділяє значну увагу професійно-технічній освіті з розгалуженою дуальною системою освіти, яка поєднує навчання в класі з практичним навчанням. Україна, хоча й пропонує професійно-технічну освіту, може мати не так добре розвинену систему професійно-технічної підготовки, як Німеччина.

3. Управління та фінансування: структура управління та механізми фінансування навчальних закладів відрізняються. Децентралізована система Німеччини передбачає значну регіональну автономію та розподіл фінансування, тоді як система України може демонструвати більш централізований контроль, зокрема в частині розподілу фінансування.

4. Дослідницька орієнтація: німецькі вищі навчальні заклади відомі своєю дослідницькою орієнтацією та міцними галузевими партнерствами, тоді як українські заклади можуть зіткнутися з проблемами у фінансуванні досліджень і співпраці.

5. Інтернаціоналізація: німецькі університети часто мають вищий ступінь інтернаціоналізації, значна кількість програм викладається англійською мовою та велика частка іноземних студентів. Незважаючи на те, що Україна також приймає іноземних студентів, її університети можуть бути менш орієнтованими на міжнародний розвиток.

Проведений порівняльний аналіз особливостей навчальних закладів України та Німеччини пролив світло на різноманітні підходи та унікальні характеристики, притаманні системі освіти кожної країни. Тоді як Україна демонструє гнучкість і постійні зусилля з модернізації своєї освітньої системи, Німеччина виділяється своєю структурованою професійною підготовкою та науково-орієнтованою вищою освітою. Незважаючи на відмінності, обидві країни поділяють спільні цілі сприяння досконалості освіти, заохочення інновацій і підготовки студентів до викликів сучасного світу. Розуміючи сильні сторони та проблеми кожної системи, політики, освітяни та зацікавлені сторони можуть отримати цінну інформацію для розробки стратегій покращення результатів освіти та сприяння міжнародній співпраці в умовах глобальної освіти, що постійно змінюється.

Список літератури:

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 12.02.1996 № 200 «Про ліцензування, атестацію та акредитацію навчальних закладів». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/200-96-%D0%BF#Text> (Дата звернення 03.04. 2024).
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2018 р. № 1026 «Про затвердження Положення про санаторну школу». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1026-2018-%D0%BF#Text> (Дата звернення 03.04. 2024).
3. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII : станом на 2 лип. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (Дата звернення 03.04. 2024).
4. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII : станом на 28 трав. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (Дата звернення 03.04. 2024).
5. Рішення, внесені до ЄДРСР за період з 20.04.2018 по 18.09.2019 / Дайджест судової практики Великої Палати Верховного Суду у справах зі спорів, що виникають із земельних відносин (застосування норм матеріального права). Київ, 2019. 75 с.
6. Коваль І. Проблеми комерціалізації вищими навчальними закладами прав на об'єкти інтелектуальної власності. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2014. № 4. С. 11-18. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tpiv_2014_4_3 (Дата звернення 03.04. 2024).
7. Стан розвитку освіти й культури в сучасній ФРН : навч. посіб. / уклад.: О.В. Дмитренко. – Полтава : ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2013. 83 с.
8. Autorengruppe Bildungsberichterstattung (2018): Bildung in Deutschland 2018. Einindikatorengestützter Bericht mit einer Analyse zu Wirkungen und Erträgen von Bildung. Bielefeld.
9. Milde, Bettina (2019): Indikatoren zur beruflichen Ausbildung. In: Datenreport zum Berufsbildungsbericht 2019. Informationen und Analysen zur Entwicklung der beruflichen Bildung. Bonn,
10. Gesetz über die Universitäre Hochschulbildung stand 01.10.2000 №539 URL:<https://www.lexfind.ch/fe/de/tol/9917/de> (Дата звернення 03.04. 2024).

Yunatskyi M.O., Ustinova-Boichenko H.M. FEATURES OF THE LEGAL REGULATION OF EDUCATIONAL AND SCIENTIFIC INSTITUTIONS IN UKRAINE AND GERMANY

This article presents a comparative analysis of educational institutions in Ukraine and Germany, examines their structures, legislative framework, management models and key characteristics. Educational institutions play a key role in shaping social development, spreading knowledge and innovation. Understanding the similarities and differences between education systems in different countries can provide valuable information for policy makers, educators and stakeholders seeking to improve educational outcomes and promote international cooperation. In Ukraine, the legal basis for the activity of educational institutions is determined by such laws as the Law "On Education" and the Law "On Higher Education". These institutions operate within a framework influenced by historical legacies, decentralization efforts, and persistent challenges related to funding and corruption. The Ukrainian education system demonstrates flexibility and integration between educational levels, with constant efforts to improve quality assurance and adapt to modern pedagogical approaches. In contrast, Germany boasts a well-structured and well-regulated education system that is known for its emphasis on practical learning, vocational training and research-oriented higher education. Germany's dual education system, which combines classroom learning with on-the-job training, is a hallmark of vocational education, offering students a direct route to employment. Germany's universities are known for their excellent research, strong industry ties and internationalization efforts, contributing to the country's global reputation for education. Despite these differences, both countries have similar legislative frameworks, autonomy of educational institutions, opportunities for public-private partnerships, and quality assurance mechanisms. However, there are differences in emphasis on vocational education, governance structures, research orientation and internationalization efforts.

Overall, this comparative analysis highlights the diversity and complexity of educational institutions in Ukraine and Germany. By identifying commonalities and differences, policymakers and educators can gain insights into best practices, challenges and opportunities for collaboration to improve educational outcomes and promote international exchange in the global education landscape.

Key words: *educational and scientific institution, education, innovative activity, legal entity, professional and technical education, inclusiveness of education, professional education.*